

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

HỒ DUY MẠNH

DẠY HỌC TRÊN LỚP KẾT HỢP VỚI ĐÀO TẠO
TRỰC TUYẾN MÔN ĐỊA LÍ LỚP 11
Ở MỘT SỐ TRƯỜNG THPT TỈNH LÀO CAI

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2017

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

HỒ DUY MẠNH

DẠY HỌC TRÊN LỚP KẾT HỢP VỚI ĐÀO TẠO
TRỰC TUYẾN MÔN ĐỊA LÍ LỚP 11
Ở MỘT SỐ TRƯỜNG THPT TỈNH LÀO CAI

Chuyên ngành: Lý luận và phương pháp dạy học Địa lí

Mã số: 60.14.01.11

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Hướng dẫn khoa học: PGS. TS Đỗ Vũ Sơn

THÁI NGUYÊN - 2017

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu và kết quả nghiên cứu nêu trong luận văn này là hoàn toàn trung thực, chưa từng được công bố trong bất kỳ một công trình của các tác giả nào khác.

Thái Nguyên, tháng 5 năm 2017

Tác giả luận văn

Hồ Duy Mạnh

LỜI CẢM ƠN

Luận văn tốt nghiệp cao học được hoàn thành tại Đại học Sư phạm Thái Nguyên. Có được bản luận văn tốt nghiệp này, tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành và sâu sắc tới đến trường Đại học Sư Phạm, khoa Địa lí, phòng Đào tạo. Đặc biệt người hướng dẫn khoa học là **PGS.TS Đỗ Vũ Sơn** đã trực tiếp hướng dẫn dìu dắt, giúp đỡ tác giả với những chỉ dẫn khoa học quý giá trong suốt quá trình triển khai nghiên cứu và hoàn thành đề tài “*Dạy học trên lớp kết hợp với đào tạo trực tuyến môn Địa lí lớp 11 ở một số trường THPT tỉnh Lào Cai*”.

Xin chân thành cảm ơn các Thầy, Cô giáo, các nhà khoa học đã trực tiếp giảng dạy truyền đạt những kiến thức khoa học chuyên ngành Lí luận và Phương pháp dạy học địa lí cho bản thân tác giả trong những năm tháng qua.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, các thầy cô giáo và các em HS của trường THPT số 1 Bảo Thắng và trường THPT số 2 Bảo Thắng - Lào Cai đã giúp đỡ tôi trong quá trình nghiên cứu.

Xin trân trọng cảm ơn những đóng góp quý báu và nhiệt tình của các đồng chí GV giảng dạy môn Địa lí thuộc các trường THPT số 1 Bảo Thắng và trường THPT số 2 Bảo Thắng - Lào Cai đã đóng góp ý kiến và giúp đỡ cùng tác giả triển khai điều tra thu thập số liệu.

Mặc dù có nhiều cố gắng, nhưng do thời gian có hạn và năng lực bản thân còn nhiều hạn chế trong kinh nghiệm nghiên cứu, nên luận văn không tránh khỏi những thiếu sót. Tôi rất mong nhận được ý kiến đóng góp, chỉ bảo của các thầy, cô giáo, các nhà khoa học và các bạn đồng nghiệp.

Thái Nguyên, tháng 5 năm 2017

Tác giả luận văn

Đỗ Duy Mạnh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT.....	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	v
DANH MỤC CÁC HÌNH	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu phát triển đào tạo trực tuyến, dạy học kết hợp	2
3. Mục đích nghiên cứu	5
4. Nhiệm vụ nghiên cứu	6
5. Đối tượng nghiên cứu.....	6
6. Phạm vi nghiên cứu	6
7. Quan điểm và phương pháp nghiên cứu.....	6
8. Những điểm mới và đóng góp của đề tài.....	9
9. Cấu trúc của luận văn	10
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA KẾT HỢP DẠY HỌC	
TRÊN LỚP VỚI ĐÀO TẠO TRỰC TUYẾN MÔN ĐỊA LÍ LỚP 11	11
1.1. Đổi mới dạy học Địa lí trong các trường THPT.....	11
1.1.1. Đổi mới phương pháp dạy học	11
1.1.2. Đổi mới hình thức tổ chức dạy học	11
1.1.3. Đổi mới kiểm tra, đánh giá.....	12
1.1.4. Bồi dưỡng HS giỏi.....	13
1.1.5. Chú trọng đổi mới sinh hoạt chuyên môn nhằm nâng cao vai trò và phát huy hiệu quả hoạt động của tổ/nhóm chuyên môn trong trường THPT	13
1.2. Tổng quan về Đào tạo trực tuyến	13
1.2.1. Khái niệm về Đào tạo trực tuyến.....	13
1.2.2. Các thành phần của Đào tạo trực tuyến.....	15
1.2.3. Các chuẩn E-Learning	16
1.2.4. So sánh dạy học truyền thống với dạy học trực tuyến	18

1.3. Dạy học kết hợp (Blended learning).....	21
1.3.1. Khái niệm dạy học kết hợp.....	21
1.3.2. Các phương án dạy học kết hợp	22
1.3.3. Các lý do lựa chọn dạy học kết hợp	23
1.4. Hình thức tổ chức dạy học trên lớp	24
1.4.1. Định nghĩa	24
1.4.2. Đặc điểm của hình thức tổ chức dạy học trên lớp	24
1.5. Mục tiêu, nội dung chương trình Địa lí lớp 11	24
1.5.1. Mục tiêu.....	24
1.5.2. Nội dung chương trình Địa lí 11	25
1.5.3. Phân phối chương trình của Bộ GD&ĐT	25
1.6. Nghiên cứu thực trạng ở một số trường THPT tỉnh Lào Cai	27
1.6.1. Đội ngũ giáo viên	27
1.6.2. Đặc điểm tâm sinh lí và trình độ nhận thức của học sinh lớp 11	29
1.6.3. Cơ sở vật chất	30
1.7. Hình thức tổ chức dạy học.....	32
1.7.1. Khái niệm về hình thức tổ chức dạy học	32
1.7.2. Phân loại hình thức tổ chức dạy học.....	33
1.7.3. Hình thức tổ chức dạy học có hỗ trợ của Công nghệ thông tin và truyền thông	33
Tiểu kết chương 1	37
Chương 2: TỔ CHỨC DẠY HỌC KẾT HỢP MÔN ĐỊA LÍ LỚP 11-THPT	39
2.1. Nguyên tắc xây dựng dạy học kết hợp	39
2.1.1. Nguyên tắc chung	39
2.1.2. Nguyên tắc về dạy học	39
2.1.3. Nguyên tắc xây dựng bài giảng E-learning	39
2.2. Các công cụ xây dựng và triển khai dạy học kết hợp.....	41
2.2.1. Phần mềm E-Learning Extensible HyperText Markup Language Editor	41
2.2.2. Hệ thống thông tin quản lý học tập trực tuyến modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment	44
2.2.3. Phần mềm Macromedia Captivate.....	47
2.3. Xây dựng khóa học học kết hợp môn Địa lí lớp 11	48

2.3.1. Tiêu chí xây dựng dạy học kết hợp	48
2.3.2. Quy trình xây dựng dạy học kết hợp	49
2.3.3. Phân tích khả năng dạy học kết trong chương trình địa lí lớp 11.....	52
2.4. Sử dụng khóa học dạy học trên lớp kết hợp với đào tạo trực tuyến.....	61
2.4.1. Quy trình sử dụng hệ thống dạy học trực tuyến	61
2.4.2. Một số phương thức tổ chức dạy học kết hợp	66
2.4.3. Xây dựng một số giáo án dạy học trên lớp kết hợp với đào tạo trực tuyến môn địa lí lớp 11 ở trường THPT	70
Tiểu kết chương 2	82
Chương 3: THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM	83
3.1. Mục đích thực nghiệm.....	83
3.2. Nguyên tắc tiến hành thực nghiệm.....	83
3.3. Nhiệm vụ thực nghiệm	83
3.4. Kịch bản dạy học thực nghiệm.....	84
3.4.1. Điều kiện dạy học	84
3.4.2. Giáo án dạy học cụ thể	84
3.4.3. Nhiệm vụ thực hiện của GV và Người học.....	84
3.5. Tổ chức thực nghiệm.....	85
3.5.1. Lựa chọn, đánh giá đối tượng thực nghiệm.....	85
3.5.2. Triển khai dạy học thực nghiệm.....	89
3.6. Đánh giá kết quả thực nghiệm.....	91
3.7. Khảo sát ý kiến của người dạy và người học	94
Tiểu kết chương 3	95
KẾT LUẬN	96
TÀI LIỆU THAM KHẢO	98
PHỤ LỤC	100

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

Từ viết tắt	Từ đầy đủ
ASEAN	Hiệp hội các nước Đông Nam Á
ASTD	Hội Đào tạo và Phát triển Mỹ
BL	Học kết hợp
CAS	Hệ thống xây dựng nội dung bài giảng
CBT	Đào tạo dựa trên máy tính
CNTT	Công nghệ thông tin
CNTT&TT	Công nghệ thông tin và truyền thông
ĐHSP	Đại học sư phạm
ĐTTT	Đào tạo trực tuyến
eXe	E-Learning XHTML Editor
GD&ĐT	Giáo dục và đào tạo
GV	GV
HS	HS
IDC	Công ty Dữ liệu quốc tế
KN	Kĩ năng
LCMS	Hệ thống quản lý nội dung học tập trực tuyến
LMS	Hệ thống quản lý học tập trực tuyến
Moodle	Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment
NCKH	Nghiên cứu khoa học
PC	Personal Computer - Máy tính cá nhân
PHP	Ngôn ngữ lập trình
PPDH	Phương pháp dạy học
PTDH	Phương tiện dạy học
SCORM	Gói bài giảng
SGK	Sách giáo khoa
SPCN	Sản phẩm công nghệ
TBT	Đào tạo dựa trên công nghệ
THPT	Trung học phổ thông
TN	Thực nghiệm
UNESCO	Tổ chức Giáo dục, khoa học và văn hóa Liên Hợp Quốc
WBT	Đào tạo dựa trên web

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. So sánh dạy học truyền thống với dạy học trực tuyến [17].....	19
Bảng 1.2. Bảng điều tra khai thác, sử dụng máy tính của giáo viên.	27
Bảng 1.3. Cơ sở vật chất, thiết bị dạy học trường THPT Bảo Thắng 1&2	31
Bảng 2.1. Danh sách iDevice trong eXe.....	43
Bảng 2.2. Phân phối chương trình dạy học môn Địa lí ở trường THPT số 1 và trường THPT số 2 Bảo Thắng - Lào Cai, năm học 2016-2017.....	53
Bảng 2.3. Khả năng kết hợp dạy học trên lớp và dạy học trực tuyến trong chương trình Địa lí lớp 11 ở trường THPT	55
Bảng 3.1. Số lượng HS theo lớp	86
Bảng 3.2. Kiểm tra đánh giá chất lượng đầu vào tại 04 lớp 11 - trường THPT số 1 Bảo Thắng - Lào Cai	86
Bảng 3.3. Kiểm tra đánh giá chất lượng đầu vào tại 02 lớp 11 - trường THPT số 2 Bảo Thắng - Lào Cai	87
Bảng 3.4. Kế hoạch chuẩn bị dạy học thực nghiệm sư phạm.....	89
Bảng 3.5. Kế hoạch dạy học thực nghiệm	89
Bảng 3.6. Kết quả kiểm tra cuối khóa học tại trường THPT số 1 Bảo Thắng.....	91
Bảng 3.7. Kết quả kiểm tra cuối khóa học tại trường THPT số 2 Bảo Thắng.....	92
Bảng 3.8. Kết quả phân loại điểm của hai lớp.....	93

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1. Mô hình sử dụng CNTT trong học tập	34
Hình 1.2. Mô tả chuẩn trong E-Learning	18
Hình 1.3. Những hình thức dạy học kết hợp.....	23
Hình 2.1 Giao diện sử dụng của phần mềm eXe	44
Hình 2.2. Giao diện sử dụng của phần mềm Macromedia Captivate.....	48
Hình 2.3. Hệ thống nguyên tắc thiết kế bài giảng điện tử	40
Hình 2.4. Các yếu tố tác động vào quá trình dạy học.....	49
Hình 2.5. Các thành phần của module dạy học	50
Hình 2.6. Sơ đồ tổ chức quá trình dạy học	51
Hình 2.7. Giao diện đăng ký tài khoản mới.....	61
Hình 2.8. Xác nhận tài khoản qua e-mail	62
Hình 2.9. Giao diện cập nhật hồ sơ cá nhân của NH.....	63
Hình 2.10. Trang chủ daotaotructuyen.org.....	63
Hình 2.11. Tham gia thảo luận nhóm	64
Hình 2.12. Sơ đồ hướng dẫn sử dụng hệ thống dạy học trực tuyến	65
Hình 2.13. Sơ đồ dạy học theo phương pháp hợp tác.....	66
Hình 2.14. Sơ đồ dạy học theo phương pháp phân hóa.....	68
Hình 2.15. Sơ đồ tuyến tính dạy học chương trình hoá.....	69
Hình 2.16. Sơ đồ dạy học tuyến tính “Tìm hiểu phép chiếu bản đồ”	70
Hình 3.1. Biểu đồ so sánh tần số xuất hiện điểm kiểm tra cuối kì	93